

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 769/2016-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. decembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného euroadvokátom JUDr. Lubomírom Müllerom, Symfonická 1496/9, Praha 5, Česká republika, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Prievidza sp. zn. 3 Nt 20/2015 z 8. decembra 2015 a uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 23 Tos 39/2016 z 10. mája 2016, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. augusta 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 Nt 20/2015 z 8. decembra 2015 a uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 Tos 39/2016 z 10. mája 2016. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 1. augusta 2016.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol povolávacím rozkazom Okresného úradu práce Prievidza č. 102/93 z 20. júla 1993 povolaný na výkon civilnej služby. Sťažovateľ na civilnú službu nenastúpil, pretože odmietal vykonať civilnú službu ako náhradu vojenskej služby. Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 3 T 32/94 zo 7. februára 1994 uznaný vinným z trestného činu vyhýbania sa výkonu civilnej služby podľa § 272c ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a bol mu uložený trest odňatia slobody s podmieneným odkladom výkonu trestu. Sťažovateľ sa v priebehu skúšobnej doby osvedčil a hľadá sa na neho, akoby nebol súdne trestaný. Sťažovateľ podal 19. októbra 2015 návrh na povolenie obnovy konania. V návrhu uviedol, že trestného činu vyhýbania sa výkonu civilnej služby podľa § 272c ods. 1 Trestného zákona sa mohol dopustiť iba ten, kto niekedy na civilnú službu nastúpil, tzv. špeciálny subjekt. Sťažovateľ pritom na civilnú službu nenastúpil, preto nemohol byť tzv. špeciálnym subjektom trestného činu podľa § 272c ods. 1 Trestného zákona. Sťažovateľ sa preto návrhom na obnovu konania domáhal obnovy konania v jeho trestnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 3 T 32/94. Po povolení obnovy konania by sa sťažovateľ v ďalšom konaní obhajoval vo vzťahu k trestnému činu nenastúpenia na civilnú službu podľa § 272a Trestného zákona, pokiaľ by mu bola obžaloba pre tento trestný čin vznesená.

3. Uznesením okresného súdu sp. zn. 3 Nt 20/2015 z 8. decembra 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) bol návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania zamietnutý, pretože neboli zistené podmienky obnovy konania podľa § 394 Trestného poriadku. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd uznesením sp. zn. 23 Tos 39/2016 na neverejnom zasadnutí 10. mája 2016 zamietol ako nedôvodnú. Sťažovateľ namieta súdom nedostatočné objasnenie skutočnosti, pretože na civilnú službu nikdy nenastúpil, a preto ani nemohol byť tzv. špeciálnym subjektom pre spáchanie trestného činu vyhýbania sa výkonu civilnej služby podľa § 272c ods. 1 Trestného zákona.

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví, že napadnutým uznesením okresného súdu z 8. decembra 2015 a uznesením krajského súdu z 10. mája 2016 bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a ktorým zároveň zruší tieto uznesenia. Sťažovateľ tiež požaduje priznanie náhrady trov právneho zastúpenia advokátom vo výške 303,16 €.

II.

5. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 426/08).

**K namietanému porušeniu práv sťažovateľa uznesením okresného súdu
z 8. decembra 2015**

7. Ústavný súd vychádza z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Vzhľadom na takto formulovaný princíp subsidiarity je v daných okolnostiach vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľových námietkach vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu z 8. decembra 2015. Sťažovateľ sa mohol domáhať ochrany svojich práv podaním sťažnosti ako riadneho opravného prostriedku na krajský súd, v ktorého právomoci bolo posúdiť relevantné skutkové a právne

okolnosti prípadu. Túto možnosť sťažovateľ reálne využil, napadnuté uznesenie okresného súdu bolo predmetom posúdenia krajským súdom pri rozhodovaní o sťažnosti podanej sťažovateľom. Ústavný súd preto sťažnosť v časti, v ktorej smerovala proti uzneseniu okresného súdu z 8. decembra 2015, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

**K namietanému porušeniu práv sťažovateľa uznesením krajského súdu
z 10. mája 2016**

8. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inšinciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd teda, tak ako to už vyslovil vo viacerých svojich nálezochoch, nie je opravnou inšinciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého uznesenia krajského súdu.

9. Podstata sťažnosti spočíva v nedostatočnom posúdení otázky, či sťažovateľ, ktorý civilnú službu vôbec nenastúpil, mohol byť uznaný vinným z trestného činu vyhybania sa výkonu civilnej služby podľa § 272c ods. 1 Trestného zákona. Podľa názoru sťažovateľa sa tohto trestného činu mohol dopustiť iba ten, kto civilnú službu niekedy nastúpil. Ide o tzv. špeciálny subjekt. Sťažovateľ bol uznaný za osobu schopnú výkonu vojenskej služby,

pričom však vydal vyhlásenie o odopretí výkonu vojenskej základnej služby z dôvodu svedomia. Preto bol sťažovateľ z vojenskej evidencie vyradený a bol daný k dispozícii Okresnému úradu práce Prievidza. Skutočnosť, že sťažovateľ nenastúpil výkon civilnej služby, mohla mať za následok eventuálne naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu nenastúpenia civilnej služby podľa § 272a ods. 1 Trestného zákona. Touto námietkou sa, podľa názoru sťažovateľa, súdy vôbec nezaoberali. Sťažovateľ v sťažnosti poukázal aj rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky, ktoré otázku tzv. špeciálneho subjektu vo vzťahu k civilnej službe podrobne skúmali.

10. Krajský súd v napadnutom uznesení zotrval v názore, že sťažovateľ bol v čase skutku tzv. špeciálnym subjektom spôsobilým na spáchanie trestného činu vyhýbania sa výkonu civilnej služby podľa § 272c ods. 1 Trestného zákona. V prípade sťažovateľa tak neboli zistené podmienky pre povolenie obnovy, a preto krajský súd napadnutým uznesením zamietol sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu z 8. decembra 2015. Ústavný súd má určité výhrady k prijatému právnomu názoru týkajúcemu sa posudzovania otázky výkonu civilnej služby sťažovateľom, ktoré tvorili jadro sťažnosti, na druhej strane však napadnuté uznesenie ešte neprekročilo hranice ústavnej udržateľnosti. Prípadný zásah ústavného súdu, a to nahrádzanie právneho názoru krajského súdu, by bolo možné realizovať len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, v zmysle ustálenej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Takéto závažné nedostatky, ktoré by z dôvodu zásahu do práv sťažovateľa vyžadovali zásah ústavného súdu, však zistené neboli.

11. Sťažovateľ v sťažnosti poukázal na dva rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky, ktoré zároveň v prílohe predložil. V týchto rozhodnutiach bola otázka nenastúpenia civilnej služby posúdená v súlade s právnym názorom sťažovateľa. V tejto súvislosti považuje ústavný súd za potrebné uviesť, že nie je úlohou ústavného súdu

zjednocovať rozhodovaciu prax všeobecných súdov (I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 152/2011).

12. Ústavný súd preto dospel k záveru, že právny názor a výklad krajského súdu nevykazuje také nedostatky, ktoré by odôvodňovali záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

13. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2016